

Małgorzata Jabłońska

Finansowe aspekty przedsiębiorczości w rozwoju regionalnym

Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania 37/2, 45-56

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Małgorzata Jabłońska*

Uniwersytet Łódzki

FINANSOWE ASPEKTY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W ROZWOJU REGIONALNYM

Streszczenie

Głównym celem niniejszego opracowania jest zidentyfikowanie najważniejszych instrumentów finansowych, które wpływają na rozwój przedsiębiorczości regionalnej. Stanowi ona jeden z ważniejszych obszarów zainteresowania Unii Europejskiej i jest bezpośrednio związana z rozwojem regionalnym. Efektywność oraz skuteczność dostępnych instrumentów finansowych w obecnej rzeczywistości gospodarczej przesądzą o dynamice powstawania nowych przedsiębiorstw w regionie. W opracowaniu skupiono się na kilku najważniejszych, czyli: instrumentach stosowanych przez system bankowy, funduszach poręczeniowych, funduszach pożyczkowych, funduszach kapitału zalążkowego, pomocy publicznej oraz instrumentach wykorzystywanych przez samorządy.

Słowa kluczowe: przedsiębiorczość, rozwój regionalny, region, pomoc publiczna

Wprowadzenie

Pojęcie przedsiębiorcy i przedsiębiorczości jest trwale związane z rozwojem gospodarczym regionu i całego kraju. Przedsiębiorczość w ujęciu regionalnym stanowi niezwykle istotne zagadnienie z punktu widzenia całej gospodarki narodowej, gdyż efektywne rozpoznanie impulsów warunkujących jej rozwój sprzyja wielu pozytywnym zmianom w gospodarce, jak chociażby idei samo-

* Adres e-mail: jablonska_m@interia.eu.

zatrudnienia. Rozwój przedsiębiorczości zależy od wielu czynników, które determinują rozwój indywidualnej i zbiorowej przedsiębiorczości w regionach. Jedną z ważniejszych barier rozwoju przedsiębiorczości jest brak możliwości pozyskania środków pozwalających na rozwój nowego przedsięwzięcia.

Za cel artykułu przyjęto prezentację strategicznych instrumentów finansowych wykorzystywanych przez sektor bankowy oraz jednostki samorządu terytorialnego (JST), które w znaczący sposób przyczyniają się do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

1. Przedsiębiorczość w ujęciu ekonomicznym i finansowym

Wzrost znaczenia regionów jako jednostek ekonomiczno-przestrzennych spowodował zwiększone zainteresowanie ze strony nauki wszelkimi procesami w nich zachodzącymi, również przedsiębiorczością. Przedsiębiorczość regionalna to pojęcie złożone, o wieloaspektowym charakterze, co powoduje, że jest determinowana przez szereg tworzących ją czynników. Jednymi z ważniejszych są czynniki ekonomiczne. W gospodarce regionu pełnią one funkcje stymulujące, inicjujące prowadzenie i rozwijanie przedsiębiorczości, stanowią siłę sprawczą zachowań przedsiębiorczych, jednak znalezienie pośrednich związków między czynnikami ekonomicznymi a skłonnością do zakładania przedsiębiorstw nie należy do zadań łatwych¹.

Literatura przedmiotu wskazuje na ekonomiczny charakter przedsiębiorczości regionalnej, zarówno w skali mikro, jak i makro. Mikroekonomiczny charakter przedsiębiorczości odnosi się do niej jako cechy, postawy przedsiębiorcy, menedżera lub przedsiębiorstwa jako całości. Makroekonomiczny kontekst przedsiębiorczości dotyczy natomiast regionu lub kraju, czyli ma charakter globalny. W tym ujęciu występuje jako całokształt okoliczności ekonomicznych, społecznych oraz prawnych².

Zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej stanowi działanie przedsiębiorcze nie tylko w ujęciu ekonomicznym, ale również finansowym.

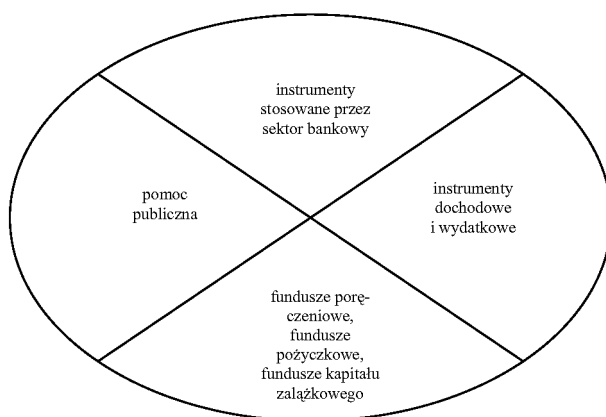
¹ M. Jabłońska, *Ekonomiczne i pozaekonomiczne uwarunkowania przedsiębiorczości w Łodzi*, w: *Studia Ekonomiczne Regionu Łódzkiego Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego Oddział w Łodzi*, Zeszyt nr 6, Łódź 2011, s. 5.

² S. Sudół, *Przedsiębiorczość – jej pojmowanie, typy i czynniki ją kształtujące*, w: *Przedsiębiorczość*, „Problemy Zarządzania” 2008, nr 2 (20), s. 12.

Jedną z podstawowych barier powstawania i rozwoju polskich przedsiębiorstw jest ograniczony dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania ich działalności, dlatego za istotny aspekt polityki rozwoju przedsiębiorczości uważa się stworzenie sprawnie funkcjonującego sektora usług finansowych.

Finansowy aspekt przedsiębiorczości regionalnej w dużej mierze odnosi się do roli władz rządowych i lokalnych, które tworzą rozwiązania finansowe, podatkowe, kredytowe, zachęcające i ułatwiające prowadzenie własnej działalności³. Literatura przedmiotu dzieli instrumenty determinujące przedsiębiorczość regionalną według różnych kryteriów (rys. 1).

Rysunek 1. Instrumenty finansowe wspierania przedsiębiorczości w regionie

Źródło: opracowanie własne.

Wyszczególnienie instrumentów finansowych z punktu widzenia pobudzania przedsiębiorczości regionalnej stanowi istotny czynnik, często poruszany w literaturze przedmiotu, głównie dlatego, że jedną z podstawowych barier powstawania nowych przedsiębiorstw jest ich utrudniony dostęp do kapitału.

³ T. Lichniak, *Determinanty rozwoju przedsiębiorczości w Polsce*, Oficyna Wydawnicza Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2011, s. 11.

2. Instrumenty stosowane przez instytucje bankowe

Dostęp do kapitału, który umożliwia przedsiębiorcom rozwój, jest jednym z warunków odpowiedzialnych za stymulowanie rozwoju lokalnego. System bankowy odgrywa rolę pośrednika finansowego, odpowiadającego przede wszystkim za koordynację przepływów finansowych od podmiotów posiadających nadwyżki finansowe do podmiotów zgłaszających na nie zapotrzebowanie⁴.

Klientami banków są przede wszystkim podmioty, które chcą pozyskać środki na uruchomienie nowej działalności gospodarczej bądź mają aspirację stać się bardziej konkurencyjnymi na rynku lokalnym i regionalnym. Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) są specyficznym klientem dla banków, szczególnie z uwagi na ograniczenia, jakie dotyczą tego rodzaju klientów. Z jednej strony MŚP mają ograniczony dostęp do produktów bankowych, z drugiej zaś – istnieją źródła finansowania adresowane głównie do tej grupy klientów. Banki przez udzielanie kredytów przedsiębiorstwom z sektora MŚP umożliwiają realizację planowanych inwestycji, tworzą szansę rozwoju i przetrwania na przesyconym usługami i towarami rynku, wpływają na ich innowacyjność, jednocześnie wspierając rozwój gospodarki regionalnej. Dostępność do kredytów i pożyczek stanowi ważny czynnik rozwoju zarówno dla przedsiębiorczości regionalnej, jak i samej gospodarki regionu. Duża część środków, która trafia do nowych lub istniejących już firm, przeznaczona jest na inwestycje, które pobudzają gospodarkę regionu, tworząc nowe miejsca pracy bądź stając się motywacją do założenia własnej działalności gospodarczej.

Kredyty i pożyczki to nie jedyne instrumenty stosowane przez instytucje bankowe do stymulowania przedsiębiorczości regionalnej. W ramach Banku Gospodarstwa Krajowego funkcjonuje Krajowy Fundusz Poręczeń Kredytowych, który wspomaga przedsiębiorstwa z sektora MŚP w dostępie do zewnętrznych źródeł finansowania. Głównie zadanie Funduszu Poręczeń Kredytowych polega na ułatwianiu przedsiębiorcom oraz osobom rozpoczynającym działalność gospodarczą dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania: kredytów bankowych oraz pożyczek na prowadzenie działalności gospodarczej. Zasadniczym celem jest przejmowanie części ryzyka związanego z kredytowa-

⁴ M.A. Saar, *Jak samorządy lokalne mogą wspierać rozwój przedsiębiorczości?*, CeDeWu, Warszawa 2011, s. 32.

niem działalności gospodarczej przez udzielanie poręczeń. Poręczenia w ramach Funduszu udzielane są na okres równy okresowi kredytowania, powiększony o jeden miesiąc. Podstawowym zabezpieczeniem poręczenia jest weksel *in blanco* z deklaracją wekslową.

3. Instrumenty dochodowe i wydatkowe

Działania jednostek samorządu terytorialnego (JST) mają bezpośredni wpływ na kształtowanie polityki rozwojowej regionu, w tym na przedsiębiorczość regionalną, która stanowi element jego rozwoju. W celu pobudzania przedsiębiorczości regionalnej JST winny w jak najszerszy sposób wykorzystywać instrumenty o charakterze finansowym, które przyczyniają się do stymulowania i rozwoju przedsiębiorczości. Można je podzielić na dochodowe i wydatkowe.

Instrumenty dochodowe pozwalają samorządom kształtować własną politykę rozwojową. Największą rolę odgrywają tu podatki i opłaty lokalne, za pośrednictwem których władze mogą oddziaływać na podmioty funkcjonujące na ich terenie. Racjonalne kształtowanie tego rodzaju instrumentów finansowych sprzyja powstawaniu nowych inwestycji w regionie, generuje powstawanie nowych firm, a także czyni region atrakcyjnym lokalizacyjnie, co w długiej perspektywie wpływa na jego wzrost gospodarczy. Zalicza się do nich⁵:

- zwolnienia,
- ulgi podatkowe,
- odroczenie,
- umorzenie,
- rozkładanie na raty podatków,
- obligacje komunalne,
- zaciągnięte przez gminy kredyty bankowe.

Instrumenty wydatkowe oddziałują na atrakcyjność gminy dzięki dokonywanym na jej terenie inwestycjom. Sprzyjają one rozwojowi miejscowych przedsiębiorstw, oddziałują na standard życia mieszkańców, jak również przy-

⁵ M. Matejuk, *Regionalne instrumenty wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw*, w: *Współpraca małych i średnich przedsiębiorstw w regionie. Budowanie konkurencyjności firm i regionu*, red. A. Adamik, Difin, Warszawa 2012, s. 89.

czynią się do promocji regionu. Wśród najważniejszych można wyszczególnić:

- inwestycje infrastrukturalne,
- inwestycje dokonywane wspólnie z lokalnymi przedsiębiorcami,
- inwestycje dokonywane wspólnie z innymi gminami,
- udzielenie przez gminy pomocy pieniężnej w naturze,
- udzielenie poręczeń,
- promocja gminy,
- doradztwo,
- szkolenia.

Jednostki samorządu terytorialnego (JST) dysponują szerokim zakresem instrumentów, za pośrednictwem których mają możliwość kształtowania sytuacji na lokalnym rynku. Stosowane kompleksowo, w znacznym stopniu mogą przyczynić się do stworzenia dobrych warunków do rozwoju przedsiębiorczości. Najważniejszym instrumentem wspierania przedsiębiorczości jest budżet gminy. To przy jego konstruowaniu zarząd gminy może zaplanować wsparcie dla lokalnej przedsiębiorczości, które nie musi opierać się tylko na obniżaniu podatków i opłat lokalnych⁶.

4. Fundusze poręczenia, fundusze pożyczkowe, fundusze kapitału załączkowego

Rozwój przedsiębiorstw lokalnych stanowi wynik działań ukierunkowanych na intensyfikację zachowań przedsiębiorczych w regionie. Ich przykładem jest tworzenie szerokiej gamy instrumentów, narzędzi, które wpisują się zarówno w architekturę polskiego systemu finansowego, jak i wychodzą naprzeciw potrzebom płynącym z rynku. W obecnej rzeczywistości gospodarczej większość przedsiębiorstw swoje dalsze funkcjonowanie uzależnia od możliwości pozyskania środków pochodzących ze źródeł zewnętrznych. Narzędziami finansowymi, które skutecznie determinują rozwój przedsiębiorczości regionalnej, a zarazem umożliwiają ich dalsze sprawne funkcjonowanie, są fundusze: poręczenia, pożyczkowe oraz kapitału załączkowego.

⁶ K. Dropek, *Działania samorządu terytorialnego wspierające przedsiębiorczość w gminach województwa Wielkopolskiego*, w: „Studia Oeconomica Posnaniensia” 2014, t. 2, nr 2 (263), Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, s. 43.

Fundusze poręczeń kredytowych to jedne z najskuteczniejszych narzędzi wspomagających rozwój przedsiębiorczości regionalnej. Ich głównym zadaniem jest ułatwienie przedsiębiorcom oraz osobom rozpoczynającym działalność gospodarczą dostępu do zewnętrznego finansowania w postaci kredytów bankowych oraz pożyczek na prowadzenie działalności gospodarczej. Instrument ten przyczynia się do powstawania nowych miejsc pracy, sprzyja też idei samozatrudnienia w układzie lokalnym i regionalnym. Fundusze Poręczeń Kredytowych w roku 2013 udzieliły 5207 poręczeń o wartości ponad 744 mln zł. Z uwagi na fakt, że poręczenia pokrywają średnio 50% wartości udzielonego kredytu lub pożyczki, to średnia wartość poręczanego zobowiązania wynosiła ok. 400 tys. zł⁷.

Przykładem instrumentu finansowego oddziałującego na przedsiębiorczość regionalną są fundusze pożyczkowe. Oferta funduszy pożyczkowych jest skierowana przede wszystkim do nowych przedsiębiorstw, które borykają się z problemami dostępności kapitałowej. Często oferta funduszy pożyczkowych staje się ostatnią i jedyną szansą dla nowego przedsięwzięcia na pozyskanie brakujących środków. Szczególna rola tego rodzaju funduszy uwidoczniła się w okresie spowolnienia gospodarczego, kiedy zaczęto odczuwać skutki kryzysu finansowego, w związku z czym ograniczono dostępność do innych źródeł finansowych. Fundusze pożyczkowe wpływają na rozwój lokalnej przedsiębiorczości, zwłaszcza w początkowej fazie jego rozwoju, sprzyjają integracji społecznej i ekonomicznej, wpływają na poprawę lokalnego rynku pracy⁸.

Fundusze kapitału zaangażowanego to fundusze venture capital, określane jako fundusze podwyższonego ryzyka. Dostarczają one kapitału pomysłodawcom lub początkującym przedsiębiorcom w zamian za udziały w spółce. Fundusze kapitału zaangażowanego są w głównej mierze przeznaczone dla spółek młodych lub dopiero rozpoczynających działalność, które nie mają możliwości przedstawienia przed bankiem swoich dochodów i historii w celu otrzymania kredytu. W odróżnieniu od kredytu lub pożyczki udzielanej przez bank fundusz, angażując się finansowo w przedsięwzięcie, nie wymaga od pomysłodawcy zabezpie-

⁷ www.ksu.parp.gov.pl/pl/oferta_ksu/fundusz-poreczen-kredytowych (10.09.2014).

⁸ *Stan i perspektywy rozwoju funduszy pożyczkowych w Polsce według stanu na 31.12.2010 r.*, Polski Związek Funduszy Pożyczkowych, Warszawa 2011, s. 5.

czenia majątkowego ani wiarygodności wynikającej z wieloletniego prowadzenia działalności gospodarczej⁹.

5. Pomoc publiczna

Pomoc publiczna stanowi instrument polityki gospodarczej o charakterze finansowym, poddanym ścisłemu reżimowi prawnemu z punktu widzenia ochrony konkurencji¹⁰. Pomoc publiczna kierowana do sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw jest powszechnie uważana za istotne źródło poprawy konkurencyjności tych firm na rynku. Określana jest również w kategorii inicjatywy oraz przedsięwzięcia podejmowanego przez władze publiczne. Pomoc publiczna to przede wszystkim działania, które mają na celu przyspieszenie rozwoju sektora usług dla przedsiębiorców. Wpływa tym samym na działalność promocyjną na rzecz regionu, na realizację inwestycji infrastrukturalnych, oddziałuje również na politykę zatrudnienia w regionie. Pomoc publiczna jest siłą sprawczą, motorem na rzecz rozwoju przedsiębiorczości regionalnej (tab. 1).

W literaturze przedmiotu nie ma jednej i powszechnie obowiązującej definicji pomocy publicznej. Mamy z nią do czynienia tylko w sytuacji, gdy przedsiębiorca w relacjach z państwem uzyskuje świadczenie na warunkach korzystniejszych niż rynkowe. W dokumentach Unii Europejskiej¹¹ znajduje się zapis, iż pomocą publiczną jest wsparcie udzielane przedsiębiorstwu, o ile jednocześnie spełnione są następujące warunki¹²:

- jest przyznawane przez państwo lub pochodzi ze środków państwowych,
- jest udzielane na warunkach korzystniejszych niż oferowane na rynku,
- ma charakter selektywny (uprzywilejowuje określone przedsiębiorstwo lub przedsiębiorstwa albo produkcję określonych towarów),
- w wyniku udzielenia wsparcia następuje faktyczne lub potencjalne zakłócenie lub groźba zakłócenia konkurencji,
- wsparcie wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi UE.

⁹ K. Lityński, *Fundusze kapitału załączkowego*, w: *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2012*, red. A. Bąkowski, M. Mażewska, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2012, s. 101.

¹⁰ I. Postuła, A. Werner, *Pomoc publiczna*, LexisNexis, Warszawa 2006, s. 15.

¹¹ Art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

¹² Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju.

Tabela 1. Rodzaje pomocy publicznej

Pomoc publiczna	Charakterystyka	Wpływ pomocy na przedsiębiorczość regionalną, przedsiębiorstwa, rozwój regionów
Pomoc regionalna	Udzielana przedsiębiorcom prowadzącym działalność gospodarczą na gorzej rozwiniętych obszarach Wspólnoty, na których poziom rozwoju gospodarczego jest mniejszy od średniej UE. Celem pomocy jest długookresowe pobudzenie rozwoju tych obszarów, na których poziom PKB na jednego mieszkańca wynosi mniej niż 75% średniego poziomu	– zachęta dla rozwoju inwestycji początkowych w regionie dla małych, średnich i dużych firm, – zachęta dla nowych firm na tworzenie nowych zakładów, rozbudowę istniejących, wprowadzenie nowych produktów, zmiany w procesie produkcyjnym, – tworzenie nowych miejsc pracy, – pomoc dla nowo powstałych przedsiębiorstw w kwestii pokrycia kosztów związanych z: administracją, zużyciem energii, wody, ogrzewania, opłatami z tytułu najmu, wypożyczeniem maszyn produkcyjnych, odsetkami od pożyczek zewnętrznych
Pomoc horyzontalna	Forma wsparcia dla przedsiębiorców, która nie jest uzależniona od obszaru i sektora. Przeznaczona dla wszystkich przedsiębiorców na: rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, prace badawczo-rozwojowe, zatrudnienie, szkolenia, ochronę środowiska, ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw	– pobudzanie aktywności gospodarczej podmiotów, – podnoszenie konkurencyjności przedsiębiorstw
Pomoc sektorowa	Pomoc skierowana do przedsiębiorstw funkcjonujących w określonym sektorze. Udzielana przedsiębiorstwom z sektorów wrażliwych: motoryzacyjnego, hutnictwa żelaza i stali, węglowego, włókien syntetycznych, stoczniowego, rolnego, rybołówstwa, rybactwa, transportowego	– wspieranie restrukturyzacji podmiotów gospodarczych

Źródło: opracowanie własne na podstawie: W. Czemieli-Grzybowski, *Rola pomocy publicznej w finansowaniu małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2013, s. 165–183; K. Gałązka, *Pomoc publiczna dla przedsiębiorców*, UOKiK, Warszawa 2012, s. 35–40.

Instrumentami o charakterze pomocy publicznej są¹³:

- dotacje oraz ulgi podatkowe,
- dokapitalizowanie przedsiębiorców,
- pożyczki lub kredyty udzielane przedsiębiorcom na warunkach korzystniejszych od oferowanych im na rynku,
- poręczenia lub gwarancje udzielane za zobowiązania przedsiębiorców na warunkach korzystniejszych od oferowanych im na rynku,
- zaniechanie ustalania zobowiązania podatkowego lub poboru podatku, odroczenia, rozłożenia na raty oraz umorzenie zaległości.

Aby pomoc publiczna stała się efektywna, nie może być traktowana jako cel, lecz powinna być sposobem na doraźne rozwiązanie problemów, z jakimi aktualnie przyszło się borykać przedsiębiorstwu. Pomoc ta bowiem może przyczynić się do poprawy sytuacji rynkowej tylko na pewien okres, po którym z pewnością problemy powrócą.

Podsumowanie

Przedsiębiorczość jest istotnym czynnikiem wzrostu gospodarczego. Wiąże się z tworzeniem nowych miejsc pracy, co istotnie wpływa na poprawę warunków życiowych społeczności lokalnych i regionalnych. Polityka regionalna wobec małych i średnich przedsiębiorstw powinna zmierzać w kierunku likwidacji istniejących barier i tworzenia sprzyjających warunków rozwoju firm. Działania te mogą zostać zrealizowane dzięki stosowaniu różnych instrumentów wspierania rozwoju regionów, które w mniej lub bardziej intensywny sposób oddziałują na powstawanie nowych przedsiębiorstw (głównie MŚP).

Instrumenty te można systematyzować z różnych punktów widzenia, natomiast przedmiotem niniejszego artykułu stały się te o charakterze finansowym. Zaliczamy do nich: instrumenty stosowane przez system bankowy (kredyty i pożyczki), fundusze doręczeniowe, fundusze pożyczkowe, fundusze kapitału załazkowego oraz pomoc publiczną. W artykule dużą uwagę poświęcono również instrumentom wykorzystywanym przez jednostki samorządu terytorialnego (JST) w stymulowaniu przedsiębiorczości regionalnej. JST są odpo-

¹³ *Wspieranie przedsiębiorczości przez samorząd terytorialny*, red. W. Ziemianowicz i in., Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Warszawa 2000, s. 34.

wiedzialne bowiem za tworzenie przyjaznych warunków dla powstawania i rozwoju przedsiębiorstw w danym regionie.

Literatura

- Czemiel-Grzybowska W., *Rola pomocy publicznej w finansowaniu małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2013.
- Dropek K., *Działania samorządu terytorialnego wspierające przedsiębiorczość w gminach województwa Wielkopolskiego*, w: „Studia Oeconomica Posnaniensia” 2014, t. 2, nr 2 (263), Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu.
- Gałązka K., *Pomoc publiczna dla przedsiębiorców*, UOKiK, Warszawa 2012.
- Jabłońska M., *Ekonomiczne i pozaekonomiczne uwarunkowania przedsiębiorczości w Łodzi*, w: *Studia Ekonomiczne Regionu Łódzkiego Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego Oddział w Łodzi*, Zeszyt nr 6, Łódź 2011.
- Lichniak T., *Determinanty rozwoju przedsiębiorczości w Polsce*, Oficyna Wydawnicza Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2011.
- Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2012*, red. A. Bąkowski, M. Mażewska, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2012.
- Postuła I., Werner A., *Pomoc publiczna*, LexisNexis, Warszawa 2006.
- Przedsiębiorczość*, „Problemy Zarządzania” 2008, nr 2 (20), Wydział Zarządzania, Uniwersytet Warszawski, Warszawa 2008.
- Saar M.A., *Jak samorządy lokalne mogą wspierać rozwój przedsiębiorczości*, CeDeWu, Warszawa 2011.
- Stan i perspektywy rozwoju funduszy pożyczkowych w Polsce według stanu na 31.12.2010 r.*, Polski Związek Funduszy Pożyczkowych, Warszawa 2011.
- Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), art. 107, ust. 1.
- Wspieranie przedsiębiorczości przez samorząd terytorialny*, red. W. Ziemianowicz i inni, Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Warszawa 2000.
- Współpraca małych i średnich przedsiębiorstw w regionie. Budowanie konkurencyjności firm i regionu*, red. A. Adamik, Difin, Warszawa 2012.

FINANCIAL ASPECTS OF ENTREPRENEURSHIP IN THE REGIONAL DEVELOPMENT

Abstract

The main objective of this study is to identify the most important financial instruments that affect the development of regional entrepreneurship. Regional Entrepreneurship is one of the major concerns of the European Union and is directly related to regional development. The effectiveness and efficiency of the financial instruments available in the current economic reality determines the dynamics of the formation of new enterprises in the region. The study focused on a few key instruments, they are: used by banks, mutual funds, public aid and the instruments used by governments.

Keywords: entrepreneurship, regions, regional policy, public aid

JEL Code: R110

Translated by Małgorzata Jabłońska